

Løper hjemmefra

Jenteløp, kvinneløp, mosjonsløp for kvinner. I joggesko, med ski eller på sykkel. Hva får tusenvis av kvinner til å melde seg på slike idrettsarrangementer, spør forskning.no.

Blant annet muligheten til å stikke av fra mann og barn en stakket stund, ifølge svenske forskere. Løpet blir et pusterom og en flukt fra hverdagen, mener de.

«Å være med i Tjevjasan ga meg et herlig avbrudd fra hverdagen og en ferie med andre kvinner i samme livssituasjon – de fantastisk morsomme, men også utfordrende, småbarnsårene», skriver en småbarnsmor på 34 år som forskerne ba beskrive hva hun fikk ut av kvinneversjonen av skiløpet Vasaloppet.

«Jeg forberedte meg med heldagshopping i Stockholm dagen før løpet. (...) Det gir meg ferie å delta på et slikt løp, ettersom det er en storbyhelg», skriver en 38-åring som er mor til fem.

For en del handler det like mye om kos som om idrettsprestasjoner. De passer på å sette av godt med tid rundt løpet til opplevelser som spa og shopping sammen med venninnene.

Også arrangørene legger vekt på fest og glede uten prestasjonspress.

Her i Norge har vi blant annet løp arrangert av ukeblader, som iForm-løpet, «et lavterskelløp der alle er velkomne uansett form», ifølge arrangørene.

KK-mila reklamerer med «god stemming fra start til slutt, underholdning i løypa og en velfortjent goodie bag ved målstreken!»

Det ser ut til at turer knyttet til kvinneløp har blitt den nye husmorferien, skriver de svenske forskerne.

I 2011–2013 fikk de 600 kvinner til å skrive ned hvorfor de var med på slike løp. De har også intervjuet noen, og i fjor var de med på pakketur til New York sammen med kvinner som skulle delta i et løp der.

«Vi så det som en «husmorferie» i noen dager, shopping både på messen og i områdets butikker, trening, god mat osv. (...) Får litt ferie fra husarbeidet», skriver en 56-åring.

En del kjenner seg ikke igjen i alt opplegget rundt løpet og deltar nærmest på tross av dette.

Noen av deltakerne er mer opptatt av treningen og driver mye med det ellers i hverdagen. Også toptrente friidrettsutøvere deltar i slike løp, selv om det er flest mosjonister.

Men kvinnes idrettsprestasjoner kan komme i skyggen av det sosiale opplegget, mener forskerne.

Fra 1920-tallet ble det vanlig i Sverige med organisert husmorferie. Den var fra midten av 1940-årene i statlig regi, og myndighetene ville at ferien skulle være både nyttig og helsebringende. Å drive dank var uaktuelt. Dagsprogrammet besto gjerne av gymnastikk, bad, avslapning og utflukter. Også i dag tilbyr de svenske arrangørene av kvinneløp en rekke aktiviteter, fra yoga og piknik til sightseeing og tur til kjøpesenteret.

Det er i stor grad typisk «kvinnelige» aktiviteter deltakerne blir tilbudt, som å pynte seg med neglelakk, klær og frisyrer.

På ferie med familien slapp 1950-tallets husmødre riktignok å gjøre husarbeid, men omsorgen for mann og barn ble de ikke kvitt. Det var best å reise bort alene, mente staten.

Dette er også begrunnelsen til noen av kvinnene som reiser på treningstur i dag. Disse deler ikke hjemmearbeidet likt med mannen.

– Kvinnene opplever fortsatt at de har hovedansvar for barn og hjem. Det er derfor de vil dra, sier forsker Karin S. Lindelöf i en pressemelding fra Uppsala universitet.

Kvinnene trenger fortsatt en pause for seg selv.

Problemet er at ferien ikke endrer forholdene mellom kjønnene, mener forskerne – likestillingen fungerer ikke på hjemmebane.

En del av kvinnene får dårlig samvittighet når de er borte fra familien.

De to forskerne spekulerer på om det er lettere å stikke seg unna en helg om hun kan bruke idretten som unnskyldning. Det er mye fokus i samfunnet på å være sprek og sunn, hevder de, og dermed kan sport bli sett på som en bedre grunn til å reise bort enn en ren spahelg.

Det kommer ikke fram i studien om denne forklaringen er utbredt blant kvinnene. Men en 43 år gammel tobarnsmor setter ord på det:

«Dessverre forlater de fleste kvinner hjemmet med dårlig samvittighet. Å forlate hjemmet for å delta i et løp eller trene, gir i hvert fall hjem og mann litt status – han har en idrettskvinne. (...) Synd at mange trenger å delta i løp for å kjenne frihet, reise, trene og henge med venner.»

Kilde: Karin S. Lindelöf og Annie Woube: Tjevihelg, umgänge – och ett lopp. Tjevijopp som en modern husmorssemester. RIG – Kulturhistorisk tidskrift, nr. 2, 2017.

2016-tall fra NPE

Norsk pasientskadeerstatning (NPE) har offentliggjort tallene for erstatningsklager for 2016 i en rapport som ble offentliggjort i juni. Rapporten viser en økning på 12 prosent fra 2015 til 2016 i meldte erstatningssaker som gjelder behandling i den private helsetjenesten. Tannlegene topper fremdeles statistikken med 56 prosent av klagesakene, heter det på NTFs nettsted.

– Veksten kan sannsynligvis forklares med økende kjennskap til at NPE også behandler erstatningssaker innen privat helsetjeneste, sier direktør Rolf Gunnar Jørstad.

– Vi kan heller ikke se bort fra at en viss økning i bruk av private helsetjenester påvirker antallet saker vi mottar, påpeker han.

– Enhver klage er én klage for mye, vi skulle selvfølgelig gjerne sett at det

ikke forekom feil, sier NTFs generalsekretær Morten H. Rolstad. Sett i sammenheng med hvor mange som går til tannlegen er dette fremdeles gode tall. Tannlegene i privat tannhelsetjeneste mottar i underkant av tre millioner pasienter i løpet av året, og flere av disse pasientene har flere behandlinger i året. Da er ikke rundt 730 medholdsaker egentlig så mye, sier Rolstad.

NPE bekrefter at det er naturlig at det er flest klager på tannbehandling.

– Den vanligste behandlingen i privat helsetjeneste er tannbehandling, derfor ser vi også at de fleste sakene gjelder skader etter slik behandling, sier Jørstad.

NPE har utbetalt 168 millioner kroner i erstatninger for skader i den private helsetjenesten i perioden 2009–2016. I tannsakene er det utbetalt 53,5 millioner kroner.

Skifter navn

Universitetsstyret ved Universitetet i Bergen vedtok 1. juni at Det medisinsk-odontologiske fakultet skifter navn til Det medisinske fakultet. Den engelske versjonen av navnet blir Faculty of Medicine. Forkortelsen til fakultetet blir MED.

Navneforslaget ble vedtatt av fakultetsstyret 10. mai 2017 og ble lagt frem av en arbeidsgruppe bestående av ti personer, hvorav tre er studenter fra studieprogrammene farmasi, odontologi og medisin, seks vitenskapelig ansatte og en er teknisk/administrativt ansatt., heter det på fakultetets hjemmeside.

Rektor blir statsråd

Frédérique Vidal er Frankrikes nye minister for høyere utdanning, forskning og innovasjon, skriver bladet Forskerforum. Hun er professor i genetikk og rektor ved Nice Sophia Antipolis universitet, og ble utnevnt til statsråd i statsminister Edouard Philippes regjering, under president Emmanuel Macron. Universitetsledernes samarbeidsorgan Conférence de Présidents d'Université beskriver utnevnelsen av en aktiv rektor som et godt signal til sektoren.

Seier for forskning

Store forskningskutt i 2017, foreslått av Donald Trumps administrasjon, blir ikke gjennomført, skriver bladet Forskerforum.

Enkelte institusjoner får også store budsjettøkninger, etter at Kongressen er kommet til enighet om budsjettet for resten av året.

Den største vinneren er National Institutes of Health, som får en økning på to milliarder dollar, til totalt 34 milliarder i 2017 (284 milliarder kroner). Budsjettøkningene sender også et signal om at Trumps foreslåtte forskningskutt i 2018 blir vanskelig å gjennomføre.

På nett

Reklameskilt med kamerateknologi

Reklameskilt kan nå analysere kjønn, alder og ansiktsuttrykk til forbigående. Deretter kan reklamen tilpasses hver enkelt. Spørsmålet er om en slik bruk av teknologi vil være lovlig? spør Datatilsynet i et av sine siste nyhetsbrev.

– Reklameskiltene benytter kamerateknologi for å analysere hvem de som ser på skiltet er, og tilpasser så markedsføringen ut fra det. Forbrukerne kan ikke påvirke dette eller rette opp resultatet. De kan heller ikke si nei takk til å bli analysert, sier direktør i Datatilsynet, Bjørn Erik Thon.

– Datatilsynet har så langt ikke utført tilsyn eller behandlet saker om reklameskilt som benytter kamerateknologi. Vi har altså ikke hatt mulighet til å ta endelig stilling til lovligheten av akkurat denne typen kameraer. Vår klare oppfatning er imidlertid at det skal svært mye til før et kamera som analyserer folk på denne måten vil være lovlig, understreker Thon.